

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Csütörtök

174. szám.

Pest, October 5. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap October—decemberi évnegyedre előfizethetni helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 frt. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 3 kr. pp. fizettetek.

Pest October 5.

Uram, uram fenséges uram, ötödik Ferdinánd uram, szólok az úrhoz.

Szólok, és szóltomban először is, jó egészség kívánása mellett, denunciálom önnek, hogy Bécsben van egy Wiener-Zeitung nevű lap, mely önt mint már több ízben rettenetesen és borzadalmassal compromittálta.

E lap csudálatos merészséggel egy iratot köböl, s gyönyörűen nagyobb betűkkel alá pingálja a szép Ferdinánd nevet, nem gondolva meg, hogy fenséged Bécshez közel, Schönbrunnba lakik, s meghallván egy újságírónak vakmerőségét, őt keményen megbüntetendi.

Egy levelet közöl fenséged nevében. Hanem rettenetesen felsültek vele.

Fenséged jól emlékezhetik, hogy midőn utolsó alkalommal tavaszon szerencsénk volt önt hűbunkban látni, olyan törvényeket hoztunk, mely szerint fenséged királyi szentleges szavával biztosítá a hű magyar nemzetet, hogy csak azon legnagyobb rendelkezést tekintendi, s kívánja tekintetni érvényeseknek, melyek a Budapesten székelő miniszterek egyike által ellenjegyzetve volnának.

Erről a törvényről a bécsi sriblerék semmit sem tudtak. S azért, midőn fenséged neve alatt vakmerősködni egy királyi manifestumot közölni, rutul, rémségesen, rutul rajta vesztettek.

Mi nem tudjuk járta e fenséged a Wiener Zeitungot, mert bizony nem kár, ha nem hordatja is, fenséged egy sem sok jól tanalma helybe. Nem tudjuk, ha valjan ezen hasznos példányból,

mellyben a Marczius címlap nélkül a bécsi postára küldetik, jut-e vagy egy szám fenséged ében fá asztalára, mert igazság hanincs ugy, nagy kár, mert abban nagyon sok igazságos beszéd foglaltatik.

Mi ezt nem tudjuk.

Azonban gyanítjuk, hogy fenségedet nem tiszta gondolkozású férfiak szolgálják, mert különben az ollyas crimenCaesae majestatis-t elkövető újság írók sajtó perbe fogták volna.

Mi tehát hasardirozunk egy kicsit, s ha tán pusztába is fognánk beszélni, mégis hazafuik kötelességünknek ismertük, fenségedet az ilyen áruokra figyelmeztetni.

És ezért azon manifestumot, lapjaink végére egész terjedelmében kinyomattuk.

Tessék azt akár kinek megolvasni, s azonnal ki fog sülni azon irat apochrifitása.

Ezen levél nem fenséged stylusa. Ah az kedvesb, kellemesb, simább, és szeretettel egészen teljes. Mi e stylust a marcziusi törvényekből betanultuk, szívünkbe vettük, s mennyire csekély tehetségünkben állott, sajátunkká is tevők.

Az volt ám egyszer a királyi stylus, oda aztán pompásan illett az ötödik Ferdinand név.

Hanem ez a mostani, ez a september huszonkettödiki, mellyet Lamberg hozott ide. Ah ha! ez egy olyan izetlen fanyar és fírástó beszéd, hogy annak se füle se farka mint a gróf lovának.

Csekély felfogásunk szerint ezen levél aligha nem azon íráshamisítók gyarából került, melly azon másikat is; Lieber Freiherr von Jellachich félét is kikompillagatta...

Millyen levél volt az, jószágos eget!

Fenséges szájába azt adják, hogy a bán fenséged kedves bárója.

Pfuj Teufel az ollyan kedves báró, a ki huszonegy handbillet daczára is berohann e vad csordával a szép Magyarhonba, s fenséged koronájának e dicsőséges brilliant követ így bemocskolja.

Az volna fenséged kedves bárója, ki pusztit, rabol, gyilkol és gyujtogat.

Kinek katonái kihatóság generaljok példája után még az ártatlanságnak sem hagynak békét, mert jóllehet ugyan, hogy a doli katonáknak nem áll a legroszabbul, ha egy kicsit csábítgatják a szép nemzet, de ennek a maga után kell történi. Magyar hon erényes szökei és barnai, egyáltalában nincsenek még azon rövid uta courmachereyhoz szoktatva, a minőt Jellacsich katonai példálul Fehérváron elkövettek, ha tán ez már Horvátországban divatba hozott dolog volna.

Az lenne fenséged kedves bárója, ki tőlünk

négy napi fegyverszünetet kér, és kap hármat, s a nemzeti jogok e legszentebbikét a legcsufosabban sárba csapja, s előrohan tizenöt mértföldre Győr városába, folytatandó azokat, miket Fehérvárott megizlelt.

Impertinens ráfogások. Az ilyen újság író holtig tartó rabságot érdemelne. És pedig szabadon hagyják jáni Bécs városában, hogy még tovább is rontsa és ántsza a nemzeteket, kik fenségeddel ugyan azon nemzetből valók.

És azért ha fenséged tiszta őszinte népet keres jöjjön hozzánk, hagyja ott azokat a hamis íráskészleteket, hagyja őket el egy szép reggelen, mint szent Pál az oláhokat, és telepedjék le köztünk Budán, a királyi lakba, mellyből nem rég egy másik ember, ki hazájáért utolsó csep véréért ajánlkozott kiönteni, szépen mint télére a fecské nyugalmasb hazákba kiköltözött.

Itt kap fenséged igazság és szabadság szerető emberekre.

Mert lám még más, kik isten büntetése következtében újság írók vagyunk, még is olly őszintén s velünk született parasztes egyszerűséggel szólunk, hogy minden sorunk valóságos tiszta ének.

Illy nép illeti fenségedet. Itt tudjuk csak majd megbecsülni s illendő módon tova fejleszteni azon dicső törvényeket, mellyet az ország fenséged bölcsességének hathatós közbejárulásával a marcziusi napokban hozhatni szerencsés volt.

Addig is míg e kívánatunk teljesül, kívánunk fenségednek, mint hogy halljuk hogy beteg, jobb egészséget.

Mert rosz ám az, ha gazda beteg, a házi családosság vissza él kötelességével, s innen származnak aztán a sok bajok, azok félreértések, a sok ellent mondások, úgy hogy sokan már azt sem tudják mellyik fenséged valóságos akarata, az-e, mellyet esküvel s írásban nekünk Posonyban személyesen át adni méltóztatott, vagy az, mellyet egy bécsi újság író, hihetöleg más kézírát hlányában tolrágvá kikomponál és hasábjai között kinyomattatja.

Barátom Berti!

Virad, haladjunk!

A magyarok istene nem hagyja el népét, s nem engedí, hogy gyáván olvessen.

Most e pillanatban érkezünk Holdmező-Vá -

sárhelyre, s megérkezésünkre jött meg a futár, és hozza dicsőséges híreket, mikép az ég szétfoszlata a borús felhőket, mellyek arczulata pár napok óta könnyükbe lábadozott, mikép feldagadjon a kínos szorongásban szenvedő polgár kebele, és szavakban öntse ki a kiáradt öröm érzet-habjait.

Nem, nem! e hon, e nemzet élni fog szabadon, függetlenül, és boldogan! élni fog, dacára a sátán minden ármányainak.

Tudtam én, hogy nemzetem nem lehet gyáva, tudtam én, hogy — mint a becsületesség szokott — hogy hosszútűrő, de türelmének is határa van, mellyet tulorntva, mint a csendes méltósággal folyó víz, ha partjait meghaladja, rohan feltartóztatlanul, elseperve gátot és akadályt.

Tudtam én, hogy a magyar nemzet olyan mint a húr, mellyben a legszebb melodiák bölcsője van, de illetni kell őt, hogy hangot adjon, hogy dallamokat fejtessen ki.

Tudtam én, hogy a magyar nép olyan, mint a tetszhalott, kinek az ármány, a gabság álomport adott be, hogy megcsalva a világot, és az emberiséget eltemethesse, őt gazdag hagyományát öröklendő, de csak egy ügyes, lelkes, és meg nem vesztegetett orvosra van szükség, hogy a tetszhalott felébredjen, és gyalázatos árulóján, az örökségrablóra megsemmítöleg sujtassa le hatalmas karjait.

És midőn felkelt Kossuth, és mondá, hogy ő megjárja a Dunának és Tiszának partjait, hogy lássa, akar-e e nemzet élni? megtödült ereimben a vér, és örvendözve kiálték fel:

„Hála néked teremtőm, mert íme itt küldöd a kezét, melly a nemzet lelkesült tetterejének valódi húrjait megilletni képes, és itt küldöd a becsületes és értelmes orvost, ki a nemzet tetszhalott testét az életre ébresztheti!”

És indulék társaságában, hogy szemtanuja legyenek, mit tőle, mit nemzetemtől biztosan várék, s bár várakozásom hitem és reményem nagy volt is benne, nagy volt is e nemzetben, még sem hittem sem azt, hogy ő annyit eszközölni, sem azt, hogy a nép annyit tenni tudjon.

De hogy is lehet illy roppant eredményre számítani?

Megindult egy férfiú magánosan, néhány hü tiszteletől környezve, csupán a hazaszeretet lángoló szavait villogtatva fogyszerül.

És megy szorongó kebelével, bánatos arcvonásokkal, s a szenvedés félreismerhetlen nyomai-val lényén, szaván és minden mozdulatán.

És megy faluról falura, városról városra, megyéről megyére, és mondja, hogy e haza mindenfelől el van árulva, hogy karokra van szüksége, hogy sanyaruság, nyomor, és tán maga a halál elébe hívja őket, felszólítja, hogy áldozzanak, mert a haza gyászol, és fátyolát csak áldozataik-ra fogja levetni.

És a nép a bánat és keserőség hirnökét tenyerein hordozza, szeméit áhitattal veti reája, ruháinak szegélyét csókolja, és tiszteli, mint tisztelik a megváltót, a szabadítót — az első keresztények.

És azt mondá: „Megyünk, csak mond mikor,

merre akar a halálba!” és ezrenként állanak; ezrenként tódulnak az ellenség közelébe.

Köszönöm néked Istenem! hogy e nemzet fiává teremhettél, hogy e hont tevéd édes szülő anyámmá!

De szoljunk utunk folyamáról.

Utolsó levelemet Szentéről íram.

A lelkesedés és szives fogadás méltó leírására már kifogytak — nem épen eszmes megóány — agyam kamarái, és kénytelen vagyok a te és olvasóim képzeletére bízni azokat csak annyit mondok, hogy a lelkes vezérünk által kifejtett lelkesedés és tett-szészség olyan, mint a hógomolyog, melly a mint odább odább hengerítettik, annál nagyobb és terjedtebb lesz, míg végre olly oriaszi alakúvá válik miként jaj annak, kire rémítő erejével rá zuhan.

Megjegyzem, hogy e derék magyar városok mindenikéből tekintélyes lovas csapatok kerülnek ki, mi egy igen rendkívüli előnye lesz harczainknak.

Tegnap délben jöttünk el Szentéről Szegvárra, Csongrád megye székhelyére. A lelkesedés itt is leirhatatlan és minden fogalmon felüli; s csak az ezeni tiszta örömrzetnek köszönhetjük azt, hogy a legnagyobb magyar egészsége, a roppant munka, beszéd, fáradság és a szünteleni éjjelkezés mellett is, inkább épül mint gyengül.

Tegnap este Sánta Edvárd megyei főpénztárnoknál voltunk vidám vagsorán. Mintha Isten előre sugallotta volna kebleinknek, hogy a mai nap az öröm és derűtség napja leend, mert mindnyájan igen vidámak és jó kedvűek valánk; mihez a kedves házi asszony és szép testvérhuga, hamis barátindjével nem kis részben ajánltak. Köszönet nekik mindnyájunk nevében a szives és kellemesen emlékezetes estélyért.

Ma reggel jövének ide Holdmező-vásárhelyre. Meg kell említenem, hogy egy helyről másikkra mindenütt lovas csapatok késérnek a helybéli nemzetörök közül.

Itt — Holdmező-Vásárhelyt — a lelkesedés tetőpontját éré.

Ezerek és ezerek állottak, az eső mellett és talpon, s a piac közepén sátor volt felvonva.

A többit közelebből, mert Fokay futár barátom sietet. Holdmező-vásárhely oct. 3-án 1848.

Csernátóni.

A csinos lánczolat.

Nem érdektelen, néha néha beletekinteni a sors tömkelegébe és kinézni belőle a jelennek összefüggését, melly bizonyos tényezők egymásba fogódzásában áll. Ha e tényezőket láncszemeknek nevezzük, egész sorozatukat lánczolatnak keresztelhetni.

A lánczolataink, mellyre én a közönséget ezennel akarom figyelmeztetni első lánczpercöze

A magyar alkotmány, melly jólehet a monarchiai bűtort megtartá, még is sok jót foglal magá-

ban, miből idővel valóságos szabadság áradhat a népekre. — Ezen alkotvánnyal lényeges összekötetésben, vagy is mögötte áll

A magyar népfaj; mint az, a melly ezen alkotvány magvát aзиából hozta, itt Európában ezer éven át megőrzötte s megvédte, és azt a legújabb időkben azon alakjában mint most van meg, parlamentarís és egy kis revolutioforma uton kivívia. A derék alkotvány magot kellene csíráztatnia s hatalmasan növesztönie a magyarnak, ki azt előteremté; de itt e diszes munka kezdeténél érzi, hogy kezelába szabadatlan; mert elfogják, hátra kötözgetik burkolják, visszarántizigálják a mögötte álló magyarhoni

Nemmagyar népfajok. Ezek, a mint mostani ellenünk törekvéseik tanúsítják, még csak az alkotványos szabadságra sem értek meg. Nekik a korlátolt monarchia is rettenő kiállhatatlan szabadság. A magyarnak pedig olly ellenségei, hogy vele, vagy is álladalmi társaságában még jogot is állnak élvezni. — Nekik csak császárság kell, mellynek egyik vége a babona, másik vége a kancsuka; vezérek s anatók mindeztől a szabadság és főbírodalom csalfényébe burkolódzva apostoloskodnak. Ezen népfajok a magyart elnyomni, kiirtani szeretnék, nem látván hogy ez által önmagokat is fogyasztiák és volunk együtt annak a szörnyetesnek kezébe játszák, melly mögöttök áll és nem más mint az ismeretes és átokterhel

Kamarilla, a legembertelesebb cimborák egylete. Ez lappang, és les, és szármol, és tervez ott a népek háta mögött az ármány szövetségében, és huzogatja a vasfonalakat, mellyeken e népek kötveék, hogy ténye kedve szerint mozogjanak és tánczoljanak, a magyart öldössék és magokat vele öldössessék és így magokat és a magyart is kimerítve, a számolás végére juttatott harpiának szákmányává tegyék. A kamarilla most magyar ellen usáltja a népeket, ha ezen műtettel kész lehetne, azonnal kezdené e főnmaradt népeket egymás ellen tártani. Azonban alig ha megéli ezen tervének reményielt gyümölcseit.

Elrontandja ugyan is játékát, és elárulandja a mögötte cselszövényeskedő

Panslavismus, melly a camarillának kártyájába néz, tanácstermeiben túlyom, az osztrák birodalmi tótság rokonszenvével bir, a Habsburgok monarchiáját slav elemével tökéletesen övedni, Prágában, Lembergben, Krakóban, Zágrábban dománál és Bécsben minden munkálatainak szálait összpontosítja. Ha ezen panslavismusnak esállhetne, a magyar fajt lesujtani Habsburg család neve és tekintélye alatt: akkor ő a Habsburg nemzetiséget azonnal életlené, mint elhasznált eszközt, és elárulná azon medvének, ki a panslavismus mögött leskelődik és csakugyan

Az orosz czár. Metternich politikája ugy látszik, oda volt irányozva, az osztrák birodalmat, Magyarországot bele érve, az orosz hatalomnak eladni. Orosz ellen négy tényezőt szánt a természet: a lengyelt, magyart, oláhót és törököt. Metternich hagyta megölni a lengyelt, a magyart kétlenség lánczuba tartotta, az oláhót elszabattatta, és a törököt lealáztatva. Így a négy tényező elháritatván, az ötödik — az orosz maga műkö-

dött és hatott: Varsóban, Jassiban, Buccarestban, Constantinápolban. Athenában nem csak, hanem a mi magyar honunkban is a merre csak a tót, rác és görög elem terjed. Metternich türte, engedte, segítette, bátorította, azon plausibilis ürügy alatt, hogy a makacs magyar elemet erőltetné s. avvel az alkotmányi mámorok végét vessé. De csalatkozott kegyetlen, boldog játékába avatkozván az, ki a csár háta mögött mesterkedik.

A sors. Ez az összes népvizonyok mindenhatósága. Hálójában a csár is van, mint Metternich is volt. A sors felrúta Európát, és a magyart a tényezők sorába lökte, s vele a csár elemét e honban szabadságra idémtatja. Az oláh is lett tényezővé, leráván az orosz békókat magáról: a török e két tényezőnek következtében természetesen illő értékét visszanyerte, és nem hágy más hátra, csak hogy a negyedik tényező is — a lengyel feltámadjon. Ezek antán egy szövetségben munkálódván, s a civilizációt serényen terjesztvén az annyira veszélynek hitt Oroszt árthatlanná tehetik anyagilag, és népének barbárságát enyészethetik szellemi befolyásuk által.

Tehát? A Magyar alkotmány mögött van a Magyar faj; e mögött honnak nem magyar népfajai, ezek mögött a camarilla; e mögött a csár, e mögött a sors melly a csár ellen tényezőket ébresztett s ezek között a Magyarok is historiai szerepet adott, mellyet a magyar csak azon esetre tartand meg, ha a Habsburg Lothringeni házzal állását nem ugyanazonítja, Mert ha, szem, ezen házból a híres ostromba pietásból legyen az országunkban, legyen az országunkon kívül, tetemes vérét ontaná, akkor vége neki! az elvzétet elnyomja azonnal a szomszéd néptörzsök száma és rabló pajkossága. — A családok veszendők, a nemzet halhatatlan legyen.

Horárik.

Post. sept. 27.

Egyik kávéháza két erdélyi fiatal ember a „Pestihirlap“ tegnapi számát olvasva a királyhágnál szavarnál ilyen párbeszéd keletkezett köztük:

Barátom! A kolosvári nemes tanács tán koronázási újításról értesült — vagy tán kiválólag hűtlenségi vétkekkel vádoltatott? mert nézd: holdolati hűséget szavaz a királynak.

„Egyik sem Bajtárs! de csak úgy gondolkozik ő, hogy ezt is meg kell koronként újítani mint piócán a vizet — vagy legfőlebb is: őseitől örökölt jó szokásból, szegény betegének egy kis csomaggyal ohajtott kedveskedni.“

O te gondos jószívű házi g. sda!

Na tegyünk tal, hogy ez áll. De hát mond meg nekem: mire való a magyar alkotmánynak s összes kormányoknak hűséget szavazni? — mint-ha bizony Kolosvárnak a kebelében kimondott Unio iránti ernyedetlen lelkesedés s közremunkálása elismerge, s máltányolva ne lett volna? — vagy tán más a tanács, s más Kolosvár? vagy:

tán a hűség virágát dér érte a sovány napokba s most öntözgetni kell.

„Ily kevés political ösmerettel birni! Bizony csak háiba füleltel te is annyit a „magyar király elöit.“ Hát azt teszed fel a nemes tanácsról, hogy ő elfeledte volna az iskolai életből vérfagyaló emlékekkel bíró ugyan — de izletesen terített asztalnál kadves hangzású közmondást: centies repetita valebunt? vagy nem tudod: hogy Erdélybe pro concoctioni is szoktak egy kis poharat használni? és hogy az új asszony csókkal szokta a mógörba gondterhelt férjet mindannyiszor biztosítani, valahányszor meglepi ötet holmi csekélységgel? — s Kolosvár házi orvosait se látad te Pesten?

O pártalan hűség!

No csak ne csapd úgy félre a kalapodot political belátással! mélyebben is lehetne a dologba kukkantani egy kis combinatióval, distingue et vinces: a dolog első ágába, ha fűrkésző természetem volna, egy kis főbírói szemekaczer-ságot keresnék, melly nyugoton bizonyos ex cancellari szomorú szemekbe megtörödvé — illy forma sohajtást csalna elő: még sem hagytak el minden Barátaim! — a második ága igen természetesen, ütög fedezetül lenne felállítva.

„Igy meggyöznél barátom s én csak azt mondanám rá.

O Patres conscripte! Vagy pedig Vidant consules stb.

Tovább olvastak.

Házsongári.

Kecskemét, sept 30.

Szerkesztő!

E lapok 169-ik számában Czornátoni Kossuthet Kecskemétben esti zenével megtisztelték, szónokként feltételezen a helybeli reform. lelkeszt írja. Hibásan értesült, az akkori szónok Torkos Károly ágost. evang. lelkeszt. Méltányosságból kérjük önt e sorok felvételére.

Többen.

A Wiener Zeitung sept. 18-diki számában közölt egyik manifestuma.

I. magyarhoni népeimhez.

Az újabb magyarhoni események, mellyek a rossz akaratuak által kizsákmányoltattak, célzattaim gyanusítására, a korona törvényes, tagadhatlan jogainak megsemmisítésére törekvése, aggodalom és gyanu terjesztésére, elmulasztatlan köteletségommé tessik, magyar koronám alatti népeimnek érzelmeimet tudokra adnom.

Midőn én folyó év márczius havában, a magyar rendek előterjesztéselt meghallgatva, az általok felterjesztelt új állodalmi intézkedéseket és törvényeket megerősítettem, azon meggyözd-

déstől vezéreltettem, hogy a magyar közigazgatásnak e jelenkor kívánataihoz alkalmazott új, független alakítása, egy részről a jóllét alapját és az ország úgy szellemi mint anyagi kifejlődését képezendi, más részről pedig, mint ez az érintett törvények előbeszédében ki is mondva van továbbra is a többi örökös tartományaim közötti ama kapocs fentartására szolgáland, melly a dynastia közösségére támaszkodva, kívülről egy erős védelemnek, belől pedig az üdvös kifejlődés biztos eszközének valósult, és mellynek kölcsönös értesülés nyomán fentartása, házammak ép úgy, mint népeimnek érdekekben fekszik.

Mind annak eltávolításával, mi Magyarhon törvényes különösen pedig a pragm. sanctió által szoroson meghatározott állásának megszorításaul és alkotmányos s nemzeti előhaladásának akadályaul bizonyult, a monarchia többi örökös tartományai, továbbra is fentartandó egybekötési tagoknak erősödniök — nem pedig tágulniök kelletik. Bizonyosságul kelle szolgálnia, hogy a magyar kormányzás függetlensége, összes státusaim kapcsára az erő egy hatalmas elemét képezi, összes státusaimnak kapcsa pedig egy biztos menedék és hatalmas védszer gyanánt mutatkozandik Magyarhon lételére.

Ha szinte fájdalom nélkül nem szemlélttem is egyes polgárok jogainak azon megtámadásait, mellyek, mint például a több helyeken előfordult zsidóüldözések, egyes községek és egyének tulajdonított követelése, minélfogva idegen földesuri birtokot és jogokat magoknak tulajdonították, elég világos bizonyosságul szolgáltak annak, hogy a szabadságróli fogalom némeltyek által mennyire félreértetett, nem annyira a dolgok új alakulásából eredő ingerültség következményeit, mint inkább vétkes bujtogatások eredményét szemlélttem azokban, miknek a kormány ereje majd ura leend.

De most, midőn ujulva tör ki az ingerültség és hasonló események visszatértétől lehet tartani, kénytelen vagyok annak legkoményebb rosztalását és egyszersmind azon elhatározásomat ki nyilatkoztatni, hogy az egyesek személy- és vagyonsbiztosságának minden megértését — bármind ürügy alatt történjék is az — a törvényes organumok utján a legszigorubban fogom büntettetni, és ezeket hivatalos eljárásaik gyakorlatában királyi akaratom teljes erejével gyámoltatom.

Annál nagyobb bosszúsággal kellett pedig ama törekvést látnom, melly egy részben azok némeltyike által gyámoltatott, kiket magam hívtam a korona tanácsába, melly más örökös tartományaimmal kapocsra való minden tekintet félretételével, szünetlenül ezen kapocs tágitására irányoztatott, a korona jogainak csonkításában talála gyámolat, és a törvények áthágásával kétértelműségében, még csak az őszinteség érdemét sem igényelheti.

A törekvés, helybenhagyásom nélkül és az utolsó országgyűlés törvényoiveli ellentétben, idegen kormányokkal magát titleg érintkezésbe tenni, a határozat, olasz tartományaimat haddal elborított idegen ellenség ellenébeni segedelmet (melly ellent azonban dicsőség koszoruzta csapattaim — kik közt magyarok is olly dicsően együtt

harczoltak — új segítség nélkül is le tudtak győzni) nem csupán a saját országukbeli nyugalom helyreállításától, hanem más kikötésektől is feltételezni, mint szinte amaz, a Német-birodalom központi hatalmávali ellenséges összebonyolodást illető, hogy nekem nem-magyar tartományaim védelmére semmi segínyt nem adandnak, egy olly eset — melly, hihetlensége mellett, csupán azért látszatot érintve lenni, hogy alkalom legyen, a jogot Magyarhon részéről feltételek segítségével felállíthatni és a bizalmatlanság magvait elszórni, — az igyekezet, új katonai intézkedések által, közigazgatási úton, az új törvények által is nekem fentartott jogokat keskenyíteni bizonyosságul szolgáltak azon kárhuzatos irányra, mellynek komolyan ellene állani alkotmányos uralkodói kötelességemnek tartottam azon pillanatban, midőn az új ujonczállítási törvénynek felterjesztése és a papír-pénznek tulságos mennyiségig czélzott kibocsátása erre nekem alkalmat szolgáltatott.

Nem lehet, nem is fogok beleegyezni, hogy a hadsereg szerkezetének minden státusaimat hatalmasan védő egysége mellőztessék és megrogtassák, s kötelességem, mellyet hűn követni erősen elhatároztam, egy olly finczmunkálattól helybenhagyásomat megtagadni, melly az országot sok milliónyi alapnélküli papíros-pénnel elözölésével fenyegeti, és a pénz- és kereskedési forgalmat több évekig megzavarná. Egy illy szabálynak könnyelmű megerősítése, alattvalóimnak romlását idézné elő, és a tapasztalás tanúságának megbocsáthatlan elnézését bizonyítaná.

A Magyarhon és kapcsolt részei közti szomorú bonyolódások tetőpontjukat érték el. Midőn én, a magyar korona jogainál fogva, az új magyar törvényeket, a kapcsolt tartományokat és katonai végvidékeket illetőleg is szentesítettem, hittem, hogy az ország ezen részei kívánatainak is, eleget teszek, minthogy az szándékomban nem lehetett, miszerint csupán az ottani lakosoktól tagadjam meg azon jogokat, mellyeket minden más tartományaimnak megadtam.

Azok ellenállása legyőzésére, minden a magyar ministerium által ajánlott szigorú rendszabályok helybehagyattak, mellyek, ha — mint mondatott — csupán egy pártos kisebbség fondorkodásai lettek volna, a kitzűött cél elérésére minden kétségen kívül elégségesek valának. A határozottság, mellyel horvát-szlavon részről ezen kívánatok mellett állottak, majd azon meggyőződésre nyitott utat, hogy itt egy egész, hű nemzet kívánatairól van szó, mellyek elnyomása sem Magyarhon, sem pedig a kapcsolt részek érdekében nem fekszik.

A megpróbált kibékítés, fájdalom! semmi eredményre nem vezetett, és a magyar országgyűlésen először akkor jött komolyan vitatás alá, midőn az összeütközés fenyegető veszélye már valóságga lőn.

A dolgok ezen helyzetében kötelességem volt, a küzdő kívánatok közepében, a koronának azon állást fentartani, melly feladatának és méltóságának megfelel, a kiegyenlítési és közbenjárási szerepet.

Különösebb fájdalommal töltött el engemet az aldunánál folytatott háboru. Az annak kiütése előtt a szerbek részéről előmbbe terjesztett kívánatokat, magyar ministeriumhoz azon meggyőződéssel utasítottam, hogy nekie, odá küldendő organuma helyes megválasztása és más arra fordítandó eszközök által sikerülend, az ország területi sérelme nélkül, kívánatait közal azokat, mellyek a méltányossággal összeegyeztethetők, kielégíteni, és épen ez által a tulfeszítetteknek annál nagyobb nyomatékkal ellentállani. Ezen feladat nem oldatott még, sőt megoldatása meg sem próbáltatott, s így nekem nem marad egyéb hátra, mint egy szerencsétlen háboru iszonyatosságain, mellyben csapataimnak egy része még most alkalmazva van, csak sajnálkozni, s királyi akaratomat kijavítkoztatni, minden hatalommal annak bevégzésére munkálni, mire nézve én a kiegészítés minden eszközeit ép úgy, mint a státushatalom minden erejét igénybe venni elhatározva vagyok.

Mefészkedtek szándoklott czéljaimat még gyanúsítani, azokban az ország engedményezett jogai megtámadását szemlélni, és ezért az általam nem engedvényezett törvényjavaslatokat — törvények gyanánt — fogamatba venni akarni, ujonczokat szedni, papír-pénnel kibocsátani, sőt csapataimat zászlók és ezredek önkényes elhagyására felhívni, s így egyenesen királyi jogaimba avatkozva, azoknak hűségét ingadozóvá tenni.

Midőn nekem változhatlan akaratom az, hogy az ehhez hasonló beavatkozásokat a törvények útján megtoroljam, egy által biztosítom, magyar koronám alatti népeimet, hogy a mint egy részről erősen el vagyok határozva az ország törvényes jogait figyelembe venni, úgy más részről koronám jogait császári és királyi hatalmam rendelkezésemre álló minden erejével védni fogom tudni azon erős meggyőződéssel, hogy annak fentartása az egyedüli út, mellyben a küzdő nemzetiségek közös magok megadásával találkozva, a kiegyenlítés és egyesülés eszközét megtalálják.

Magyarhon s kapcsolt részei népei hűségére támaszkodva, azon erős hitben élek, hogy ők ki-

rályuk szavának inkább hiendnek, mint a bujtogatók és csendháborítóknak; törvényes felsőbb-ségöknek engedelmeskedendnek, a személy- és vagyonbiztosság minden megtámadásától óvakodandnak, és fel is hívom őket, hogy az ország tartós kielégítésére, az alkotmányos rend fentartására, a haladék nélkül eszközlésbe veendő szabályokat csendben fogantossák. — Kelt a Schönbrunn várban sept. 22-én 1848. —

Ferdinand m. k.

H I R D E T É S E K.

Gőzhajók járása

septemberben 1848.

Pestről Bécsbe mindennap reggeli 6 órak.

A dunagőzhajózársnag
főigyhivósága.

Magyar központi vasút.

Naponkinti indulások 1848-dik szeptember
1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. cz. utazók kéretnek, sziveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat reggeli 6 óra
30 percz.

„ „ tehervonat délben 11 órakor

„ „ személyvonat délut. 1 1/2 óra.

Szolnokból Pestre. Tehervonat reggeli 4 óra 15
percz.

„ „ Személyvonat reggeli 6 óra
45 perczkor.

„ „ Személyvonat délután 1 óra
45 perczkor.

Pestről Vác felé reggel 7 órakor.

„ „ délután 3 óra 30 percz.

Váczról Pest felé reggel 8 óra 30 percz.

„ „ délután 5 „ 45 „

A magyar központi vasút
igazgatósága által.

Megjelenik e lap MINDEN ESTE. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. EGYES SZÁM ára 3 kr. pp.

Felelős szerkesztő Pálfi Albert. — Nyomtatja és kiadja Lukács László. Országut, Kunewalder-ház.